CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL JEAN RICHARD DE LA TOUR
prezentate la 8 octombrie 2020[1]

Cauza C-221/19

AV
cu participarea:
Pomorski Wydział Zamiejscowy Departamentu Do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej

[cerere de decizie preliminară formulată de Sąd Okręgowy w Gdańsku (Tribunalul Regional din Gdańsk, Polonia)]

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Decizia-cadru 2008/909/JAI – Articolul 8 alineatele (2)-(4), articolul 17 alineatul (1) și articolul 19 – Luarea în considerare, cu ocazia unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, a unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru și a cărei executare a fost transferată în statul membru în care va fi pronunțată această hotărâre – Decizia-cadru 2008/675/JAI – Domeniul de aplicare – Articolul 3 alineatul (3) – Influența luării în considerare a condamnărilor anterioare asupra acestor condamnări”

I. Introducere

1. Prezenta cerere de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal[2], precum și a articolului 8 alineatele (2)-(4), a articolului 17 alineatul (1) și a articolului 19 din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană[3], astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009[4].

2. Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri în fața Sąd Okręgowy w Gdańsku (Tribunalul Regional din Gdańsk, Polonia) pentru emiterea de către acesta a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante cu privire la AV care să acopere în special o pedeapsă privativă de libertate pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru și în curs de executare în Polonia.

1 Limba originală: franceza.

2 JO 2008, L 220, p. 32.

3 JO 2008, L 327, p. 27, rectificare în JO 2018, L 243, p. 21.

4 JO 2009, L 81, p. 24, denumită în continuare „Decizia-cadru 2008/909”.

3. O procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante permite pronunțarea unei pedepse rezultante pe baza mai multor pedepse aplicate prin mai multe decizii de condamnare. În cazul în care astfel de decizii provin de la instanțe din diferite state membre, punerea în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante ridică întrebări cu privire la compatibilitatea acesteia cu Deciziile-cadru 2008/675 și 2008/909.

4. Prezenta cauză oferă Curții posibilitatea de a clarifica articularea normelor prevăzute în aceste două decizii-cadru. Mai exact, trebuie să se stabilească dacă luarea în considerare a unei condamnări anterioare pronunțate într-un stat membru poate interveni în cadrul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, în cazul în care executarea acestei condamnări anterioare a fost transferată în statul membru în care trebuie pronunțată hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante.

5. În prezentele concluzii, vom propune Curții să declare că articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, interpretat în lumina considerentului (14) al acesteia, trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în principiu, ca o instanță dintr-un stat membru să ia în considerare, cu ocazia unei noi proceduri penale care constă într-o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, o condamnare anterioară pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru și a cărei executare a fost transferată în statul membru în care se desfășoară această procedură, în conformitate cu normele prevăzute în Decizia-cadru 2008/909. Cu toate acestea, revine instanței în fața căreia se desfășoară o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante să verifice, după o evaluare de la caz la caz, în funcție de situația concretă, că o astfel de procedură nu are ca efect nici influențarea, nici revocarea, nici reexaminarea acestor condamnări anterioare sau a oricărei decizii privind executarea acestora în statul membru în care se derulează procedura menționată. În special, punerea în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante nu trebuie să conducă nici la aplicarea unei pedepse rezultante mai mici decât pedeapsa inițială care rezultă din decizia de condamnare pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru, nici la anularea efectelor acestei decizii.

6. Vom sugera de asemenea Curții să statueze că articolul 8, articolul 17 alineatul (1) și articolul 19 din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că nu se opun punerii în aplicare de către un stat membru a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, cu condiția ca aceasta să respecte obligația de principiu care îi revine autorității competente din statul membru de executare de a recunoaște hotărârea care i-a fost transmisă și de a executa condamnarea a cărei durată și natură corespund celor prevăzute în hotărârea pronunțată în statul membru emitent. Durata sau natura condamnării inițiale care face obiectul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante ar putea, după caz, să fie adaptată înainte de pronunțarea unei astfel de hotărâri numai în limitele stricte prevăzute la articolul 8 alineatele (2)-(4) din aceeași decizie-cadru.

II. Cadrul legal

A. Dreptul Uniunii

1. Decizia-cadru 2008/675

7. Considerentele (2), (3), (6), (7) și (14) ale Deciziei-cadru 2008/675 au următorul cuprins:

„(2) La 29 noiembrie 2000, Consiliul, în conformitate cu concluziile Consiliului European de la Tampere, a adoptat programul de măsuri menite a pune în aplicare principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie penală […], care prevede «adoptarea unuia sau mai multor

instrumente care să stabilească principiul conform căruia o instanță judecătorească dintr-un stat membru trebuie să aibă capacitatea de a lua în considerare hotărârile penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești în alte state membre în scopul evaluării cazierului infractorului și determinării eventualelor recidive ale acestuia, precum și în scopul stabilirii tipului de sentință [a se citi „de pedeapsă”] aplicabil, precum și a condițiilor de executare a acesteia».

(3) Scopul prezentei decizii-cadru îl constituie acela de a stabili obligația minimă care revine statelor membre de a lua în considerare condamnările pronunțate în alte state membre. […]

[…]

(6) Spre deosebire de alte instrumente, prezenta decizie-cadru nu are ca scop executarea, într-un stat membru, a unor hotărâri judecătorești pronunțate în alte state membre ci, mai degrabă, posibilitatea ca unei condamnări anterioare pronunțate într-un stat membru să îi fie asociate consecințe cu ocazia unui nou proces penal într-un alt stat membru în măsura în care astfel de consecințe sunt asociate condamnărilor naționale anterioare conform legislației celuilalt stat membru.

De aceea, prezenta decizie-cadru nu conține nicio obligație de a lua în considerare astfel de condamnări anterioare, de exemplu în cazul în care informațiile obținute pe baza instrumentelor aplicabile nu sunt suficiente, în cazul în care nu ar fi fost posibilă o condamnare la nivel național cu privire la fapta pentru care se impusese condamnarea anterioară sau în cazul în care sancțiunea impusă anterior nu este cunoscută de către sistemul juridic național.

(7) Efectele unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru ar trebui să fie echivalente cu efectele unei hotărâri pronunțate la nivel național în faza care precedă procesul penal, în timpul procesului și la momentul executării sentinței [a se citi «pedepsei»].

[…]

(14) Influențarea unei hotărâri sau a executării sale vizează, printre altele, situațiile în care, potrivit legislației naționale a celui de al doilea stat membru, sancțiunea impusă într-o hotărâre anterioară urmează să fie absorbită sau inclusă într-o altă sancțiune, care trebuie mai apoi să fie executată efectiv, în măsura în care prima sentință [a se citi «pedeapsă»] nu a fost deja executată sau executarea sa nu a fost transferată celui de al doilea stat membru.”

8. Potrivit articolului 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675, scopul acesteia „îl constituie acela de a stabili condițiile în care sunt luate în considerare condamnările anterioare pronunțate împotriva unei persoane pentru fapte diferite săvârșite în alte state membre, în cursul unui proces penal desfășurat într-un stat membru împotriva respectivei persoane”.

9. Articolul 3 din această decizie-cadru, intitulat „Luarea în considerare, în cadrul unui nou proces penal, a unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru”, are următorul cuprins:

„(1) Fiecare stat membru se asigură că, în cadrul unui proces penal desfășurat împotriva unei persoane, condamnările anterioare pronunțate împotriva aceleiași persoane pentru fapte diferite săvârșite în alte state membre, în legătură cu care s-au obținut informații pe baza instrumentelor aplicabile disponibile cu privire la asistența juridică reciprocă sau la schimburile de informații extrase din cazierele judiciare, sunt luate în considerare în măsura în care condamnările anterioare la nivel național sunt luate în considerare și că acestor condamnări le sunt conferite efecte echivalente cu cele conferite condamnărilor anterioare la nivel național, în conformitate cu legislația națională.

(2) Alineatul (1) se aplică în etapa care precedă procesul penal, în timpul procesului penal și la momentul executării condamnării, în special în ceea ce privește normele procedurale aplicabile, inclusiv acelea referitoare la arestul preventiv, definiția infracțiunii, tipul și gravitatea sentinței [a se citi «tipul și gravitatea pedepsei»], precum și normele privind executarea hotărârii.

(3) Luarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în alte state membre, astfel cum este prevăzut la alineatul (1), nu are efectul de a influența, de a revoca sau revizui condamnările anterioare sau orice hotărâri referitoare la executarea lor luate de către statul membru în care se desfășoară noul proces.

(4) În conformitate cu alineatul (3), alineatul (1) nu se aplică în măsura în care, în cazul în care condamnarea anterioară ar fi fost o condamnare la nivel național pronunțată de statul membru în care se desfășoară noul proces, luarea în considerare a condamnării anterioare ar fi avut efectul de a influența, de a revoca sau revizui condamnarea anterioară sau orice hotărâre referitoare la executarea sa, în conformitate cu legislația națională a acelui stat membru.

(5) În cazul în care infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea sau executarea în întregime a condamnării anterioare, alineatele (1) și (2) nu reclamă statelor membre să aplice normele lor de drept intern la impunerea sentințelor [a se citi «pedepselor»], atunci când aplicarea acestor norme la condamnările din alte țări ar limita capacitatea judecătorului de a dispune o hotărâre în noul proces.

Cu toate acestea, statele membre se asigură că, în astfel de cazuri, instanțele de judecată pot să ia în considerare într-un alt mod condamnările anterioare pronunțate în alte state membre.”

2. Decizia-cadru 2008/909

10. Articolul 1 din Decizia-cadru 2008/909 prevede:

„În sensul prezentei decizii-cadru:

a) «hotărâre judecătorească» înseamnă o decizie sau un ordin definitiv pronunțate de către o instanță judecătorească din statul emitent prin care este condamnată o persoană fizică;

b) «pedeapsă» înseamnă orice pedeapsă sau măsură privativă de libertate impusă pentru o perioadă de timp limitată sau nelimitată ca urmare a unei infracțiuni pe baza unui proces penal;

c) «stat emitent» înseamnă statul membru în care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească;

d) «stat de executare» înseamnă statul membru căruia i-a fost transmisă o hotărâre judecătorească în scopul recunoașterii sau executării acesteia.”

11. Articolul 3 din Decizia-cadru 2008/909 are următorul cuprins:

„(1) Scopul prezentei decizii-cadru este de a stabili norme în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să execute pedeapsa, în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate.

[…]

(3) Prezenta decizie-cadru se aplică numai recunoașterii hotărârilor judecătorești și executării pedepselor în sensul prezentei decizii-cadru. […]”

12. Conform articolului 8 din Decizia-cadru 2008/909, intitulat „Recunoașterea hotărârii judecătorești și executarea pedepsei”:

„(1) Autoritatea competentă din statul de executare a sentinței [a se citi «pedepsei»] recunoaște o hotărâre judecătorească transmisă în conformitate cu articolul 4 și conform procedurii enunțate la articolul 5 și ia toate măsurile necesare pentru executarea pedepsei, cu excepția cazurilor în care decide să invoce unul dintre temeiurile de nerecunoaștere sau neexecutare prevăzute la articolul 9.

(2) În cazul în care pedeapsa este incompatibilă cu legislația statului de executare în ceea ce privește durata acesteia, autoritatea competentă din statul de executare poate decide să adapteze sancțiunea numai în măsura în care aceasta depășește pedeapsa maximă prevăzută în legislația națională pentru infracțiuni similare. Sancțiunea adaptată nu poate fi mai puțin decât pedeapsa maximă prevăzută pentru infracțiuni similare în legislația statului de executare.

(3) În cazul în care pedeapsa este incompatibilă cu legislația statului de executare în ceea ce privește natura acesteia, autoritatea competentă din statul de executare poate decide să o adapteze la pedeapsa sau măsura prevăzută pentru infracțiuni similare în legislația sa. O astfel de pedeapsă sau măsură trebuie să corespundă cât mai îndeaproape posibil sancțiunii pronunțate în statul emitent și, prin urmare, pedeapsa nu poate fi transformată într-o sancțiune pecuniară.

(4) Sancțiunea adaptată nu este, prin natura sau durata sa, mai dură decât sancțiunea pronunțată în statul emitent.”

13. Articolul 17 din această decizie-cadru, intitulat „Legea care reglementează executarea”, prevede la alineatul (1):

„Executarea unei pedepse este reglementată de legea statului de executare. Autoritățile statului de executare sunt singurele competente, sub rezerva alineatelor (2) și (3), să decidă cu privire la procedurile de executare și să stabilească toate măsurile aferente, inclusiv temeiurile pentru eliberarea înainte de termen sau condiționată.”

14. Conform articolului 19 din decizia-cadru menționată, intitulat „Amnistia, grațierea și revizuirea hotărârii judecătorești”:

„(1) Amnistia sau grațierea pot fi acordate atât de către statul emitent, cât și de către statul de executare.

(2) Statul emitent decide în exclusivitate cu privire la cererile de revizuire a hotărârii judecătorești prin care se aplică pedeapsa care urmează a fi executată în temeiul prezentei decizii-cadru.”

B. Dreptul polonez

15. Articolul 85 alineatul (4) din ustawa – Kodeks karny (Legea de instituire a unui cod penal)[5] din 6 iunie 1997, în versiunea aplicabilă litigiului principal, are următorul cuprins:

„Nu sunt incluse într-o condamnare la o pedeapsă rezultantă condamnările pronunțate prin hotărârile menționate la articolul 114a.”

5 Dz. U. nr. 88, poziția 553, denumit în continuare „Codul penal”.

16. Articolul 114a din Codul penal prevede:

„1. Reprezintă hotărâre de condamnare și hotărârea definitivă de condamnare pentru săvârșirea unei infracțiuni, pronunțată de o instanță penală competentă într-un stat membru al Uniunii Europene, cu excepția situației în care, potrivit legii penale poloneze, fapta respectivă nu constituie infracțiune, autorul nu este supus unei pedepse sau a fost pronunțată o pedeapsă care nu este prevăzută de lege.

2. În cazul condamnării de către instanța menționată la alineatul 1, în cauzele privind:

1) aplicarea unei noi legi penale, care a intrat în vigoare după pronunțarea hotărârii de condamnare,

2) eliminarea condamnării din cazierul judiciar,

– se va aplica legea în vigoare în locul condamnării. […]

3. Dispozițiile alineatului 1 nu se aplică dacă informațiile obținute din cazierul judiciar sau de la instanța statului membru al Uniunii […] nu sunt suficiente pentru stabilirea condamnării sau dacă pedeapsa pronunțată este înlăturată în statul în care a fost pronunțată condamnarea.”

III. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

17. Din decizia de trimitere reiese că AV a fost condamnat prin patru hotărâri individuale, dintre care trei sunt hotărâri pronunțate de instanțele poloneze și una este o hotărâre pronunțată de o instanță germană.

18. La 31 iulie 2018, AV a depus la instanța de trimitere o cerere pentru pronunțarea în privința sa a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante. Potrivit acestei instanțe, două condamnări sunt executorii, și anume, pe de o parte, condamnarea pronunțată de Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg, Germania), prin hotărârea din 15 februarie 2017, pe care AV trebuie să o execute de la 1 septembrie 2016 până la 29 noiembrie 2021, și, pe de altă parte, condamnarea pronunțată de instanța de trimitere prin hotărârea din 24 februarie 2010, pe care AV trebuie să o execute în perioada 29 noiembrie 2021-30 martie 2030. Hotărârea Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg) a fost recunoscută în scopul executării în Polonia prin decizia instanței de trimitere din 12 ianuarie 2018. Această instanță precizează că, în decizia menționată, a fost indicată încadrarea juridică a faptelor în conformitate cu dreptul polonez, că s-a precizat că este supusă executării o pedeapsă totală privativă de libertate de cinci ani și trei luni și că aceasta este o pedeapsă identică, sub aspectul duratei, cu pedeapsa pronunțată prin hotărârea Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg).

19. În cererea de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, AV a susținut că, dat fiind că hotărârea Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg) a fost recunoscută în scopul executării în Polonia, erau întrunite condițiile pentru pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante și că această hotărâre ar trebui pronunțată pe principiul absorbției complete.

20. În susținerea cererii sale, AV a menționat existența unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, pronunțată de instanța de trimitere la 29 ianuarie 2014, în care s-au contopit o condamnare pronunțată prin hotărârea Landgericht Göttingen (Tribunalul Regional din Göttingen, Germania) din 13 martie 2012, recunoscută în scopul executării în Polonia, cu o condamnare pronunțată printr-o hotărâre a instanței de trimitere. Aceasta precizează că respectiva hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante a rămas definitivă.

21. Având în vedere aceste elemente, instanța de trimitere arată că se confruntă cu problema de a ști dacă dispozițiile relevante din Deciziile-cadru 2008/675 și 2008/909 se opun ca o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante pronunțată în Polonia să acopere condamnări pronunțate în acest stat membru și condamnări pronunțate într-un alt stat membru, care sunt recunoscute în scopul executării în Polonia.

22. Instanța de trimitere explică în plus că, în temeiul articolului 85 alineatul 4 din Codul penal coroborat cu articolul 114a din același cod, în ordinea juridică poloneză hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante nu acoperă condamnările pronunțate de o instanță competentă în materie penală într-un alt stat membru.

23. În ceea ce privește procedura privind hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante prevăzută de dreptul polonez, instanța de trimitere arată că hotărârea care pune capăt acestei proceduri se află la granița dintre o hotărâre pe fond și una privind executarea pedepsei și acoperă condamnările pronunțate prin hotărâri care au devenit definitive, cu scopul de a „corecta” reacția juridică la infracțiunile săvârșite, care ar fi putut face obiectul unei proceduri unice, și, astfel, de a „raționaliza pedepsele”, fără ca hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante să constituie o ingerință în hotărârile individuale în cauză. În special, hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante nu aduce atingere stabilirii vinovăției făptuitorului unei anumite infracțiuni, astfel cum figurează aceasta în hotărârea pe fond.

24. Potrivit instanței de trimitere, luarea în considerare în contextul unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, pe de o parte, a condamnărilor pronunțate într-un stat membru, care sunt recunoscute în scopul executării într-un alt stat membru, și, pe de altă parte, a condamnărilor pronunțate în acest stat membru ar permite evaluarea întregii activități infracționale a persoanei care a făcut obiectul mai multor condamnări. Acest lucru ar contribui la construirea unui „spațiu comun de justiție”.

25. În plus, în măsura în care o hotărâre pronunțată într-un stat membru este recunoscută în scopul executării sale într-un alt stat membru, în conformitate cu dispozițiile Deciziei-cadru 2008/909, ar fi necesar, potrivit instanței de trimitere, să se considere că această hotărâre devine baza tuturor deciziilor procedurale și de executare pe care trebuie să le adopte instanțele din statul membru în care ea urmează să fie executată. Astfel, o hotărâre recunoscută în scopul executării sale într-un alt stat membru devine parte a ordinii juridice a statului membru respectiv și trebuie executată în conformitate cu reglementările acestuia din urmă, fapt care, de altfel, rezultă în mod clar din articolul 17 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909.

26. În sfârșit, potrivit instanței de trimitere, imposibilitatea pronunțării unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante care să ia în considerare condamnările pronunțate într-un stat membru și recunoscute în scopul executării într-un alt stat membru ar însemna că un cetățean condamnat de mai multe ori într-un singur stat membru ar fi într-o situație mai favorabilă decât un cetățean care a fost condamnat în diferite state membre. În consecință, ar fi vorba despre garantarea la nivelul Uniunii a egalității de tratament pentru cetățenii aflați într-o situație similară.

27. În aceste condiții, Sąd Okręgowy w Gdańsku (Tribunalul Regional din Gdańsk, Polonia) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru [2008/675], care prevede că «[l]uarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în alte state membre, astfel cum este prevăzut la alineatul (1), nu are efectul de a influența, de a revoca sau revizui condamnările anterioare sau orice hotărâri referitoare la executarea lor luate de către statul membru în care se desfășoară noul proces», trebuie interpretat în sensul că se consideră o influențare [în privința acestor condamnări] potrivit acestei dispoziții nu doar cuprinderea, într-o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante,

a unei pedepse pronunțate de o instanță a unui stat [membru], ci și cuprinderea în această hotărâre a unei pedepse care a fost preluată spre executare într-un alt stat [membru], cu o hotărâre pronunțată în acest alt stat, în cadrul unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante?

2) În raport cu dispozițiile Deciziei-cadru [2008/909] referitoare la regulile procedurii exequatur – prevăzute la articolul 8 alineatele (2)-(4), precum și la articolul 19 […], care prevede că «[a]mnistia sau grațierea pot fi acordate atât de către statul emitent, cât și de către statul de executare» [alineatul (1)] [și că] «[s]tatul emitent decide în exclusivitate cu privire la cererile de revizuire a hotărârii judecătorești prin care se aplică pedeapsa care urmează a fi executată în temeiul [acestei] decizii-cadru» [alineatul (2)], și la articolul 17 alineatul (1) prima teză, potrivit căruia «[e]xecutarea unei pedepse este reglementată de legea statului de executare» –, este posibilă pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante care să cuprindă pedepse pronunțate printr-o hotărâre a unei instanțe a unui stat membru […], care a fost preluată spre executare într-un alt stat [membru], cu o hotărâre pronunțată în acest alt stat, în cadrul unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante?”

28. Guvernele polonez, ceh, spaniol și maghiar, precum și Comisia Europeană au prezentat observații scrise. Guvernele polonez, ceh și spaniol, precum și Comisia au răspuns în termenul stabilit la întrebările cu solicitare de răspuns scris adresate de Curte.

IV. Analiză

29. Instanța de trimitere solicită Curții să interpreteze, pe de o parte, articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, precum și, pe de altă parte, articolul 8 alineatele (2)-(4), articolul 17 alineatul (1) prima teză și articolul 19 din Decizia-cadru 2008/909.

30. Această instanță urmărește în esență să știe dacă aceste dispoziții trebuie interpretate în sensul că se opun ca instanța dintr-un stat membru în care trebuie executată, în conformitate cu Decizia-cadru 2008/909, o pedeapsă privativă de libertate aplicată de o instanță dintr-un alt stat membru să pronunțe o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante care acoperă pedepse impuse de instanțele din aceste două state membre.

31. Instanța de trimitere solicită clarificarea interpretării dispozițiilor menționate, precizând în același timp că articolul 85 alineatul (4) din Codul penal coroborat cu articolul 114a din același cod exclude pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante în cazul în care aceasta include o condamnare pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru.

32. Înainte de a decide dacă o condamnare anterioară pronunțată într-un alt stat membru trebuie sau nu să fie luată în considerare de o instanță a unui stat membru sesizată cu o cerere de contopire a pedepselor, este necesar să se prezinte câteva observații cu privire la acest tip de procedură.

A. Observații introductive privind contopirea pedepselor

33. În general, contopirea pedepselor, care ia forma unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante în Polonia, este menită să se aplice în caz de concurs real de infracțiuni. Concursul real de infracțiuni acoperă situația în care o persoană săvârșește mai multe infracțiuni care nu sunt separate de o condamnare definitivă. Persoana în cauză poate fi judecată pentru aceste fapte diferite în cadrul unor proceduri distincte care pot, dacă este cazul, să se desfășoare în fața instanțelor din state membre diferite. Contopirea pedepselor face posibilă astfel asigurarea tratamentului unitar între ipoteza în care infracțiunile concurente sunt judecate în cadrul aceleiași proceduri și cea în care ele sunt judecate separat.

34. Contopirea pedepselor inițiale constă în aplicarea unei pedepse unice al cărei cuantum corespunde pedepsei inițiale prevăzute pentru infracțiunea pedepsită cel mai sever, care astfel va „absorbi" pedepsele inițiale prevăzute pentru celelalte infracțiuni, analizate ca fiind incluse în pedeapsa cea mai severă. Persoana condamnată va executa numai această pedeapsă. Este vorba despre o ficțiune juridică care permite să se considere că toate pedepsele sunt executate, așadar, în mod concomitent și simultan. În consecință, contopirea pedepselor permite evitarea cumulului pur și simplu al pedepselor inițiale sau a cumulului material, care constă în aplicarea tuturor pedepselor aferente fiecăreia dintre infracțiunile concurente, acestea fiind executate astfel în mod separat și cumulativ. Această contopire se poate pronunța atunci când mai multe infracțiuni sunt urmărite fie în cadrul unei proceduri unice, fie în cadrul unor proceduri distincte, precum cea de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante.

35. Prin evitarea cumulului matematic, contopirea pedepselor este un mecanism care permite reducerea duratei pedepselor pe care trebuie să le execute în cele din urmă o persoană care a săvârșit mai multe infracțiuni în concurs și care, în consecință, a fost condamnată de mai multe ori. Acest mecanism corectează astfel efectele potențial contrare principiului proporționalității pe care le poate avea un cumul al pedepselor. El se bazează pe ideea că un cumul pur matematic ar fi contrar uneia dintre funcțiile principale ale pedepsei în sistemul represiv modern, și anume favorizarea reinserției sociale a persoanelor condamnate. Este vorba aici despre punerea în aplicare a principiului individualizării pedepsei, care, spre deosebire de simplul cumul matematic al pedepselor pronunțate, permite luarea în considerare a comportamentului persoanei condamnate, a personalității acesteia, precum și a situației sale materiale, familiale și sociale [6].

36. În consecință, poate părea necesar să se corecteze efectele negative ale cumulului în etapa executării pedepselor. În acest sens, instanțele penale trebuie să își păstreze libertatea de apreciere, astfel încât, în contextul executării pedepselor pronunțate în proceduri separate, să se găsească un echilibru între reprimarea eficientă și obiectivul reintegrării sociale a persoanelor condamnate. În această etapă, nu se mai pune problema de a aprecia dacă persoana acuzată este sau nu vinovată de săvârșirea unei infracțiuni și, în caz afirmativ, care ar fi pedeapsa adecvată pentru comportamentul imputat. În cadrul procedurii contopirii pedepselor care intervine în etapa executării acestora pe teritoriul unui singur stat membru, rolul instanței constă în stabilirea unei pedepse totale care nu aduce atingere imperativului unei represiuni eficiente și, prin jocul individualizării necesare, respectă atât principiul proporționalității pedepselor, cât și funcția de reintegrare socială a pedepsei. Astfel, instanța dispune de o libertate de acțiune, întrucât îi revine sarcina de a determina cuantumul pedepsei rezultante. În această privință, evaluarea sa poate depinde de diferite criterii, inclusiv împrejurările cauzelor care au condus la pronunțarea diferitelor condamnări, personalitatea făptuitorului, precum și natura, numărul și gravitatea infracțiunilor.

37. În cazul în care dreptul intern prevede o procedură de contopire a pedepselor, atribuțiile instanței trebuie îndeplinite, indiferent dacă procedurile penale s-au desfășurat într-un singur stat membru sau în mai multe, potrivit normelor și limitelor stabilite prin Decizia-cadru 2008/675. Instanța sesizată cu o cerere de contopire a pedepselor este supusă astfel unei constrângeri speciale prevăzute la articolul 3 alineatul (3) din această decizie-cadru, și anume că decizia de condamnare pronunțată într-un alt stat membru nu trebuie să fie afectată de decizia pe care ea trebuie să o adopte.

6 A se vedea în această privință Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386), în care acesta a arătat că „[a]dunarea matematică a tuturor pedepselor aplicate pentru faptele săvârșite într-o perioadă în care nu au intervenit niciun avertisment și nicio răspundere ar putea, cel mai adesea, să apară ca fiind disproporționată în raport cu personalitatea infractorului și cu împrejurările în care au fost comise faptele și, prin urmare, nedreaptă. Nedreaptă, pedeapsa ar conduce cu siguranță mai degrabă la revoltă, deci la recidivă, decât la schimbare. Toate acestea justifică puterea acordată instanței, în domeniul său de apreciere a individualizării necesare și potrivit limitelor prescrise de lege, de a combina în mod optim sancțiunile care se aplică infracțiunilor săvârșite în această perioadă a vieții unui infractor" (punctul 49).

B. Procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante

38. Pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante constituie tehnica juridică utilizată în ordinea juridică poloneză pentru a gestiona o situație de concurs real de crime, de delicte și de delicte fiscale.

39. Pedeapsa rezultantă se prezintă sub forma unei pedepse speciale pronunțate ca urmare a unor decizii referitoare la vinovăția unei persoane în ceea ce privește mai multe infracțiuni și la pedepsele pronunțate pentru fiecare dintre acestea (pedepsele inițiale). Aceasta este stabilită de instanța sesizată în funcție de pedepsele inițiale. Aplicarea unei pedepse rezultante este condiționată de faptul ca pedepsele inițiale în cauză să fie executorii și să nu fi fost executate încă în întregime. În consecință, o pedeapsă deja executată în întregime nu poate fi contopită cu alte pedepse în vederea aplicării unei pedepse rezultante.

40. Revine instanței sesizate să evalueze cuantumul pedepsei rezultante, în limitele stabilite de legislația națională și în funcție de împrejurări precum, în special, starea de sănătate și comportamentul persoanei în cauză, precum și proximitatea dintre infracțiuni la nivel material, temporal și personal.

41. În cazul în care mai multe infracțiuni au determinat o pluralitate de proceduri, poate fi pronunțată o pedeapsă rezultantă în cadrul unei proceduri noi care să conducă la o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante, pe baza pedepselor aplicate inițial prin diferitele hotărâri de condamnare. Această procedură se justifică prin faptul că autorul mai multor infracțiuni care fac obiectul unei pluralități de proceduri nu ar trebui dezavantajat în raport cu cel ale cărui infracțiuni sunt judecate în cadrul unei singure proceduri. În consecință, pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante permite restabilirea unei egalități de tratament între aceste două situații. Pe de altă parte, obiectul unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante se referă numai la stabilirea unei pedepse rezultante, iar nu la vinovăția persoanei.

42. Prezenta cauză privește situația în care procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante se referă la o hotărâre pronunțată de o instanță poloneză și la o hotărâre pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru. Or, astfel cum am arătat anterior, aplicarea coroborată a articolului 85 alineatul (4) și a articolului 114a din Codul penal pare să excludă posibilitatea aplicării dispozițiilor referitoare la pedeapsa rezultantă în cazul deciziilor pronunțate de instanțele din alte state membre. Rezultă că, exclusiv în temeiul dreptului polonez, pedepsele inițiale aplicate de instanțele din alte state membre ar trebui executate în mod cumulativ cu cele pronunțate de instanțele poloneze. În consecință, exclusiv în temeiul dreptului polonez, o persoană condamnată într-un alt stat membru, în cazul căreia executarea pedepsei este transferată în Polonia în conformitate cu Decizia-cadru 2008/909, nu poate să se prevaleze de normele interne referitoare la hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante și la pronunțarea unei pedepse rezultante, ci trebuie să execute această pedeapsă cumulativ cu cele pronunțate împotriva sa în Polonia, iar nu concomitent prin intermediul unei pedepse rezultante.

43. Miza întrebărilor adresate de instanța de trimitere este dacă abordarea astfel adoptată în dreptul polonez este compatibilă cu normele prevăzute atât de Decizia-cadru 2008/675, cât și de Decizia-cadru 2008/909. Mai exact, cum trebuie articulate normele prevăzute în Decizia-cadru 2008/675 și în Decizia-cadru 2008/909 în cazul în care executarea unei condamnări pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru este transferată în statul membru în care se desfășoară procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante? Instanța care judecă procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante este obligată, în conformitate cu dreptul Uniunii, să ia în considerare condamnarea pronunțată într-un alt stat membru în scopul stabilirii unei pedepse rezultante, astfel cum ar proceda în cazul unei condamnări pronunțate de o instanță națională?

44. Reamintim că, în cadrul procedurii de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante cu care este sesizată instanța de trimitere, s-a stabilit că hotărârea pronunțată la 15 februarie 2017 de Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg), prin care AV a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate, a fost recunoscută în scopul executării în Polonia prin decizia instanței de trimitere din 12 ianuarie 2018 și este în curs de executare până la data de 29 noiembrie 2021. Procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante care acoperă această condamnare a fost inițiată la cererea lui AV la 31 iulie 2018. Condamnarea pronunțată de instanța de trimitere prin hotărârea din 24 februarie 2010, pe care AV trebuie să o execute în perioada 29 noiembrie 2021-30 martie 2030, este de asemenea executorie. În consecință, această instanță arată că a pronunțat deja în anul 2014 o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante care acoperă în special o pedeapsă privativă de libertate pronunțată de o altă instanță germană și executată în Polonia. Între timp, această hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante a rămas definitivă.

45. Astfel cum am arătat anterior, în ceea ce privește procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante prevăzută de dreptul polonez, instanța de trimitere explică faptul că hotărârea care pune capăt acestei proceduri se găsește la granița dintre o hotărâre pe fond și executarea pedepsei și că acoperă pedepse pronunțate prin hotărâri rămase definitive, în scopul de a „corecta” reacția juridică la infracțiunile săvârșite, care ar fi putut face obiectul unei proceduri unice și, astfel, de a „raționaliza pedepsele”, fără ca hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante să constituie o ingerință în hotărârile individuale în cauză. În special, potrivit instanței de trimitere, hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante nu afectează stabilirea vinovăției autorului unei anumite infracțiuni, astfel cum a fost stabilită aceasta în hotărârea pe fond.

46. În această privință, rezultă din Hotărârea din 10 august 2017[7], Zdziaszek, că procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante nu afectează stabilirea vinovăției reținute prin deciziile anterioare, ea rămânând definitivă[8]. Potrivit Curții, o astfel de hotărâre modifică cuantumul pedepsei sau al pedepselor aplicate[9]. Prin urmare, este necesar să se facă distincție între o procedură de acest tip, care se referă la determinarea nivelului pedepselor privative de libertate, și măsurile privind modalitățile de executare a acestor pedepse[10].

47. Curtea a menționat de asemenea că o astfel de procedură, care constă în special în a transforma într-o nouă pedeapsă unică una sau mai multe pedepse pronunțate anterior împotriva persoanei în cauză, determină în mod necesar un rezultat mai favorabil pentru aceasta din urmă. Într-adevăr, în urma mai multor condamnări care, fiecare, au presupus aplicarea unei pedepse, pedepsele pronunțate pot fi contopite pentru a obține o pedeapsă rezultantă al cărei cuantum este mai mic decât suma diferitor pedepse rezultate din decizii distincte anterioare[11]. Hotărârea de aplicare a unei pedepse rezultante prevăzută în dreptul polonez ar depăși „un exercițiu pur formal și aritmetic” și ar recunoaște instanței competente o marjă de apreciere pentru stabilirea pedepsei rezultante[12].

48. Subliniem că procedura de aplicare a unei pedepse rezultante ține de competența statelor membre. Cu toate acestea, astfel cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții, statele membre sunt obligate să exercite această competență cu respectarea dreptului Uniunii[13]. În consecință, statele membre care decid să prevadă o asemenea procedură în legislația lor națională trebuie să respecte dreptul Uniunii, în special instrumentele adoptate în domeniul cooperării judiciare în materie penală, precum

7 C-271/17 PPU, EU:C:2017:629.

8 Hotărârea din 10 august 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punctul 84).

9 Hotărârea din 10 august 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punctul 85).

10 *Idem.*

11 Hotărârea din 10 august 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punctul 86).

12 Hotărârea din 10 august 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punctul 88).

13 A se vedea în special, în acest sens, Hotărârea din 24 noiembrie 1998, Bickel și Franz (C-274/96, EU:C:1998:563, punctul 17). A se vedea de asemenea Hotărârea din 2 aprilie 2020, Ruska Federacija (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, punctul 48 și jurisprudența citată).

Deciziile-cadru 2008/675 și 2008/909. Însuși spiritul spațiului de libertate, securitate și justiție conduce la punerea la îndoială a compatibilității cu dreptul Uniunii a legislației unui stat membru care ar limita luarea în considerare a condamnărilor anterioare în contextul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante doar la condamnările pronunțate de instanțele din acest stat membru.

C. Aplicabilitatea Deciziei-cadru 2008/675

49. Decizia-cadru 2008/675, astfel cum reiese din articolul 1 alineatul (1) și din articolul 3 alineatul (1) din aceasta, stabilește o obligație minimă care impune statelor membre să ia în considerare condamnările penale pronunțate în alte state membre pentru a le conferi efecte echivalente cu cele conferite condamnărilor anterioare la nivel național, în temeiul legislației naționale. Obiectivul este acela de a permite evaluarea trecutului infracțional al persoanei în cauză cu ocazia unei proceduri penale noi inițiate împotriva sa pentru alte fapte.

50. Desigur, Decizia-cadru 2008/675 nu are ca scop executarea, într-un stat membru, a unor hotărâri judecătorești pronunțate în alte state membre, astfel cum se arată în considerentul (6) al acesteia.

51. Acestea fiind spuse, este clar că luarea în considerare a condamnărilor anterioare poate interveni în faza executării acestora.

52. Acest lucru rezultă din Hotărârea din 21 septembrie 2017, Beshkov [14].

53. În cauza în care a fost pronunțată această hotărâre, Curtea a statuat că Decizia-cadru 2008/675 trebuie interpretată în sensul că este aplicabilă unei proceduri naționale care are ca obiect aplicarea, în vederea executării, a unei pedepse totale privative de libertate care ia în considerare pedeapsa aplicată unei persoane de către instanța națională, precum și pe cea aplicată în cadrul unei condamnări anterioare pronunțate de către o instanță a unui alt stat membru împotriva aceleiași persoane pentru fapte diferite [15].

54. În sprijinul acestei concluzii, Curtea a menționat mai întâi că articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675 prevede că aceasta are ca obiect stabilirea condițiilor în care condamnările anterioare pronunțate într-un stat membru împotriva unei persoane sunt luate în considerare în cursul unui nou proces penal desfășurat într-un alt stat membru împotriva aceleiași persoane și pentru fapte diferite [16].

55. În acest scop, articolul 3 alineatul (1) din respectiva decizie-cadru, interpretat în lumina considerentului (5) al acesteia, stabilește obligația statelor membre de a se asigura că, în cadrul respectiv, condamnările anterioare pronunțate într-un alt stat membru, în legătură cu care s-au obținut informații pe baza instrumentelor aplicabile disponibile cu privire la asistența juridică reciprocă sau la schimburile de informații extrase din cazierele judiciare, pe de o parte, sunt luate în considerare în măsura în care condamnările anterioare la nivel național sunt luate în considerare în temeiul dreptului național și, pe de altă parte, acestora li se recunosc efecte echivalente cu cele conferite acestor din urmă condamnări în conformitate cu acest drept, indiferent dacă respectivele efecte sunt chestiuni de fapt sau sunt chestiuni de drept procedural sau material [17].

14 C-171/16, denumită în continuare „Hotărârea Beshkov”, EU:C:2017:710.

15 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 29).

16 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 25).

17 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 26).

56. Curtea a constatat, în continuare, că articolul 3 alineatul (2) din Decizia-cadru 2008/675 precizează că această obligație se aplică în etapa care precedă procesul penal, în timpul procesului penal și în etapa executării condamnării, în special în ceea ce privește normele procedurale aplicabile, inclusiv acelea referitoare la definiția infracțiunii, la tipul și gravitatea pedepsei, precum și la normele privind executarea hotărârii. Astfel, considerentele (2) și (7) ale deciziei-cadru menționate enunță că instanța națională trebuie să fie în măsură să ia în considerare condamnările pronunțate în celelalte state membre, inclusiv pentru a stabili modalitățile de executare susceptibile să fie puse în aplicare, și că efectele acestor condamnări ar trebui să fie echivalente cu efectele hotărârilor pronunțate la nivel național în fiecare dintre aceste faze ale procedurii [18].

57. În sfârșit, Curtea a dedus de aici că Decizia-cadru 2008/675 se aplică nu numai procedurilor legate de determinarea și de stabilirea eventualei vinovății a persoanei urmărite, dar și celor referitoare la executarea pedepsei pentru care trebuie luată în considerare pedeapsa aplicată printr-o hotărâre de condamnare pronunțată anterior într-un alt stat membru. Curtea a constatat în această privință că, în speță, procedura de aplicare a unei pedepse totale inițiată de domnul Trayan Beshkov făcea parte din această a doua categorie, astfel încât intra în domeniul de aplicare al acestei decizii-cadru [19].

58. Rezultă din cele de mai sus în special că decizia-cadru menționată vizează, în principiu, situații în care a fost declanșat un nou proces penal împotriva unei persoane condamnate anterior în alt stat membru. Această noțiune de „nou proces penal” cuprinde faza care precedă procesul penal, procesul penal însuși și executarea condamnării [20].

59. În scopul aplicării Deciziei-cadru 2008/675 și în acord cu cele statuate de Curte în Hotărârea Beshkov, trebuie remarcat faptul că stabilirea pedepsei rezultante în contextul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, are loc în etapa referitoare la executarea pedepselor, astfel încât această decizie-cadru este aplicabilă cu ocazia punerii în aplicare a unei asemenea proceduri. În cadrul acestei proceduri naționale având ca obiect stabilirea, în scopul executării, a cuantumului unei pedepse care implică privarea de libertate totală se pune întrebarea dacă trebuie luată în considerare pedeapsa aplicată printr-o decizie de condamnare anterioară într-un alt stat membru.

60. În plus, chiar dacă, în temeiul considerentului (6) al Deciziei-cadru 2008/675, aceasta „nu are ca scop executarea, într-un stat membru, a unor hotărâri judecătorești pronunțate în alte state membre”, nu identificăm în această decizie-cadru nicio indicație potrivit căreia luarea în considerare de către instanțele dintr-un stat membru a condamnărilor pronunțate în alte state membre nu s-ar aplica în cazul unei condamnări a cărei executare a fost transferată în acest stat membru în conformitate cu Decizia-cadru 2008/909. Într-adevăr, în cazul în care legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să excludă această posibilitate din domeniul de aplicare al Deciziei-cadru 2008/675, ar fi indicat acest lucru în mod expres. Or, considerentul (14) al acestei decizii-cadru, asupra căruia vom reveni în continuare, exprimă, dimpotrivă, intenția legiuitorului de a include în domeniul de aplicare al deciziei-cadru menționate situația în care executarea unei condamnări este transferată într-un alt stat membru decât statul în care s-a pronunțat condamnarea.

61. Întrucât, în opinia noastră, s-a stabilit aplicabilitatea Deciziei-cadru 2008/675 într-o procedură precum cea în discuție în litigiul principal, este necesar în prezent să se verifice dacă această decizie-cadru se opune luării în considerare, în contextul unei proceduri declanșate în Polonia pentru pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, a unei condamnări anterioare care a fost pronunțată într-un alt stat membru și a cărei executare a fost transferată în Polonia sau, dimpotrivă, o impune.

18 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 27).

19 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 28).

20 A se vedea Hotărârea din 5 iulie 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punctul 30).

D. Compatibilitatea procedurii de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante cu Decizia-cadru 2008/675

62. Considerentul (2) al Deciziei-cadru 2008/675 precizează că aceasta este menită să pună în aplicare principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie penală, consacrat la articolul 82 alineatul (1) TFUE, care a înlocuit articolul 31 UE pe baza căruia a fost adoptată această decizie-cadru. Astfel cum se arată în considerentul (3) al acesteia, scopul deciziei-cadru menționate „îl constituie acela de a stabili obligația minimă care revine statelor membre de a lua în considerare condamnările pronunțate în alte state membre”.

63. În cazul în care au fost desfășurate mai multe proceduri penale în mai multe state membre împotriva aceleiași persoane pentru fapte diferite, unul dintre principiile fundamentale ale Deciziei-cadru 2008/675 este, potrivit considerentului (8) al acesteia, „să se evite, pe cât posibil, ca persoana în cauză să fie tratată mai puțin favorabil decât dacă respectiva condamnare anterioară ar fi fost o condamnare pronunțată de o instanță națională”.

64. În acest scop, principiul stabilit de această decizie-cadru este acela de a lua în considerare, în statul membru în care se desfășoară o nouă procedură penală, condamnarea pronunțată într-un alt stat membru, cu respectarea principiului echivalenței. Cu toate acestea, decizia-cadru menționată nu urmărește să armonizeze consecințele atașate de diferitele legislații naționale cu existența unor condamnări anterioare.

65. Cu ocazia adoptării Deciziei-cadru 2008/675, legiuitorul Uniunii a plecat de la constatarea, exprimată în considerentul (4), potrivit căreia „[u]nele state membre consideră condamnările pronunțate în alte state membre ca producând efecte juridice, în timp ce altele iau în considerare doar condamnările pronunțate de propriile instanțe”.

66. De aceea, considerentul (5) din această decizie-cadru continuă în felul următor: „Ar trebui enunțat principiul conform căruia statele membre ar trebui să considere că o condamnare pronunțată în alte state membre produce efecte juridice echivalente cu cele pe care le produce o condamnare pronunțată de instanțele proprii în conformitate cu dreptul intern, fie că respectivele efecte juridice sunt considerate de dreptul intern ca fiind chestiuni de fapt, fie ca fiind chestiuni de drept procedural sau material […]”. În consecință, instanța care trebuie să se pronunțe în cadrul unei noi proceduri penale are, în temeiul Deciziei-cadru 2008/675, obligația de a atașa unei decizii pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru efecte „echivalente cu efectele unei hotărâri pronunțate la nivel național”, iar acest lucru chiar și „la momentul executării sentinței [a se citi «pedepsei»]” [21].

67. Această decizie-cadru stabilește astfel un principiu de asimilare a condamnărilor pronunțate de instanțele din statul membru în care se desfășoară o nouă procedură penală – în speță, o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante – cu condamnările pronunțate de instanțele dintr-un alt stat membru. Acest principiu al asimilării conduce la faptul că aceste condamnări produc aceleași efecte juridice precum cele care decurg din condamnările naționale. Astfel, instanța sesizată în cadrul unei noi proceduri penale este obligată, în principiu, să ia în considerare decizia anterioară pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru în același mod în care ar lua în considerare o decizie pronunțată de o instanță din statul membru căruia îi aparține, pentru ca această decizie să producă efectele juridice atașate de lege trecutului infracțional al persoanei condamnate.

21 A se vedea considerentul (7) al Deciziei-cadru 2008/675.

68. După cum a arătat avocatul general Bot în Concluziile sale prezentate în cauza Beshkov [22], această cerință „este în mod clar legată de realizarea spațiului de libertate, securitate și justiție și, prin aceasta, de recunoașterea reciprocă, în temeiul căreia hotărârile străine trebuie să fie nu numai luate în considerare, ci și să fie respectate” [23]. Decizia-cadru 2008/675 contribuie astfel, potrivit Curții, la „promovarea încrederii reciproce în cadrul spațiului european de justiție în măsura în care încurajează o cultură judiciară în care condamnările anterioare pronunțate în alt stat membru sunt, în principiu, luate în considerare” [24].

69. La prima vedere, legislația poloneză pare să contravină voinței afișate astfel de legiuitorul Uniunii și să încalce principiul recunoașterii reciproce. Cu toate acestea, trebuie verificat dacă, în contextul specific al procedurii principale, neluarea în considerare a condamnărilor penale pronunțate de instanțele din alte state membre este conformă cu normele stabilite în Decizia-cadru 2008/675.

70. Legiuitorul Uniunii a impus limite, la articolul 3 alineatele (3)-(5) din această decizie-cadru, obligației de a lua în considerare, cu ocazia unei noi proceduri penale, condamnările anterioare pronunțate într-un alt stat membru în conformitate cu principiul echivalenței.

71. În special, articolul 3 alineatul (3) din această decizie-cadru prevede că „[l]uarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în alte state membre, astfel cum este prevăzut la alineatul (1), nu are efectul de a influența, de a revoca sau revizui condamnările anterioare sau orice hotărâri referitoare la executarea lor luate de către statul membru în care se desfășoară noul proces”. Această dispoziție conține astfel o rezervă în temeiul căreia luarea în considerare a deciziilor de condamnare pronunțate într-un alt stat membru nu trebuie să afecteze asemenea decizii. Acesta exprimă necesitatea de a păstra autoritatea de lucru judecat a deciziilor pronunțate în străinătate.

72. Așadar, în cazul în care, în contextul unei noi proceduri penale, o instanță națională ia în considerare o decizie anterioară pronunțată în străinătate, aceasta nu o poate modifica nici într-un sens, nici în altul. În conformitate cu acest principiu al neamestecului, noua instanță sesizată nu poate reveni asupra celor statuate de instanța unui alt stat membru. Această nouă instanță sesizată trebuie pur și simplu să îi confere acestei hotărâri consecințele pe care le-ar avea o hotărâre națională anterioară, în conformitate cu principiul echivalenței [25]. Pe scurt, deciziile de condamnare pronunțate anterior în alte state membre trebuie luate în considerare astfel cum au fost pronunțate [26].

73. În aplicarea acestui principiu al neamestecului, Curtea a statuat în Hotărârea Beshkov că „articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care prevede că instanța națională, sesizată cu o cerere de aplicare, în vederea executării, a unei pedepse totale privative de libertate care ia în considerare printre altele pedeapsa aplicată în cadrul unei condamnări anterioare pronunțate de o instanță a unui alt stat membru, modifică în acest scop modalitățile de executare ale acestei din urmă pedepse” [27].

22 C-171/16, EU:C:2017:386.

23 Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punctul 54), precum și Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Lada (C-390/16, EU:C:2018:65, punctul 77).

24 A se vedea Hotărârea din 5 iulie 2018, (C-390/16, EU:C:2018:532, punctul 36).

25 A se vedea Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punctele 55 și 56).

26 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctele 37 și 44), precum și Hotărârea din 5 iulie 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punctul 39).

27 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 47).

74. În special, Curtea a considerat că „instanța națională nu poate, în temeiul acestei decizii-cadru, să reexamineze și să modifice modalitățile de executare ale unei hotărâri de condamnare pronunțate anterior într-un alt stat membru și deja executate, în special prin revocarea suspendării care însoțește pedeapsa aplicată prin această hotărâre și prin transformarea acesteia într-o pedeapsă cu închisoarea cu executare. Ea nu poate nici să dispună, în acest temei, o nouă executare a acestei pedepse astfel modificate” [28].

75. În plus, în Hotărârea sa din 5 iulie 2018, Lada [29], Curtea a precizat că, „chiar dacă Decizia-cadru 2008/675 se opune unei revizuiri […] care poate conduce la o recalificare a infracțiunii și la o modificare a pedepsei pronunțate într-un alt stat membru, este necesar să se constate că această decizie-cadru nu împiedică statul membru în care se desfășoară noul proces penal să poată preciza modalitățile de luare în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în acest alt stat membru, o asemenea precizare având ca unic scop să determine dacă este posibil să se confere acestor condamnări efecte juridice echivalente celor care sunt conferite condamnărilor naționale anterioare în aplicarea dreptului intern” [30]. Potrivit Curții, „adoptarea unei hotărâri care conferă efecte juridice echivalente unei condamnări anterioare pronunțate într-un alt stat membru, precum cea vizată în cuprinsul considerentului (13) al Deciziei-cadru 2008/675, necesită o examinare de la caz la caz, în lumina unei situații concrete. Această posibilitate nu poate justifica punerea în aplicare a unei proceduri speciale de recunoaștere în privința condamnărilor pronunțate într-un alt stat membru care este, pe de o parte, necesară pentru luarea în considerare a condamnărilor respective în cadrul unei noi proceduri penale și, pe de altă parte, susceptibilă să conducă la o recalificare a infracțiunii săvârșite și a pedepsei aplicate” [31].

76. Acestea fiind spuse, considerăm, contrar celor susținute de guvernele polonez și ceh, că articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675 nu se opune oricărei puneri în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în acțiunea principală. Astfel, pentru ca această situație să fie posibilă ar fi necesar de asemenea să se demonstreze că luarea în considerare într-un astfel de context a condamnărilor anterioare pronunțate într-un alt stat membru ar avea ca efect „influențarea acestor condamnări anterioare sau a oricărei decizii privind executarea acestora”. În plus, observăm că, în Hotărârea Beshkov, Curtea nu a statuat că articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675 se opune ca atare procedurii naționale în cauză, ci numai în măsura în care punerea sa în aplicare, în circumstanțele specifice cauzei în care a fost pronunțată această hotărâre, ar fi avut ca efect subminarea integrității condamnării pronunțate în străinătate prin revocarea suspendării atașate acestei condamnări.

77. Este necesar să se precizeze că articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675 trebuie coroborat cu considerentul (14) al acesteia, potrivit căruia „[i]nfluențarea unei hotărâri sau a executării sale vizează, printre altele, situațiile în care, potrivit legislației naționale a celui de al doilea stat membru, sancțiunea impusă într-o hotărâre anterioară urmează să fie absorbită sau inclusă într-o altă sancțiune, care trebuie mai apoi să fie executată efectiv, în măsura în care prima sentință [a se citi «pedeapsă»] nu a fost deja executată sau executarea sa nu a fost transferată celui de al doilea stat membru”.

78. Considerăm, astfel cum arată Comisia în răspunsul său scris la întrebările adresate de Curte, că interpretarea coroborată a articolului 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675 și a considerentul (14) al acesteia nu exclude în mod categoric luarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în străinătate în proceduri naționale de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, ci necesită o examinare individuală a faptului dacă aplicarea unei pedepse rezultante ar constitui o ingerință în hotărârea anterioară sau în executarea acesteia în cazul respectiv.

28 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 46).

29 C-390/16, EU:C:2018:532.

30 A se vedea Hotărârea din 5 iulie 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punctul 40).

31 A se vedea Hotărârea din 5 iulie 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punctul 45).

79. După cum subliniază în mod întemeiat Comisia în răspunsul său scris la întrebările adresate de Curte, considerentul (14) al Deciziei-cadru 2008/675 este relevant din două puncte de vedere. În primul rând, acesta confirmă că situațiile în care se aplică o pedeapsă rezultantă nu sunt excluse ca atare din domeniul de aplicare al acestei decizii-cadru. În al doilea rând, se poate deduce din acest considerent că impunerea unei pedepse rezultante poate influența condamnarea anterioară sau executarea acesteia în două situații, și anume, pe de o parte, atunci când prima condamnare nu a fost încă executată sau, pe de altă parte, atunci când executarea primei condamnări nu a fost transferată în cel de al doilea stat membru. Într-adevăr, în cazul în care o pedeapsă rămâne de executat într-un alt stat membru, o decizie de contopire a pedepselor ar avea un impact asupra executării pedepsei anterioare pronunțate de o instanță din acest alt stat membru.

80. În schimb, nu există, în principiu, nicio influență asupra condamnării anterioare sau a executării acesteia în cazul în care această condamnare a fost deja executată. Astfel, în această situație, nu este afectat dreptul statului membru de condamnare de a pune în executare pedeapsa pronunțată de propriile sale instanțe în condițiile stabilite de dreptul său intern, chiar și în cazul în care un alt stat membru este obligat, cu ocazia unor noi proceduri penale, să ia în considerare această condamnare în exercitarea propriei sale competențe jurisdicționale.

81. Fără condiția potrivit căreia condamnarea pronunțată într-un stat membru trebuie să fi fost executată în întregime, contopirea dispusă într-un alt stat membru ar fi de natură să se impună autorităților și instanțelor din statul de condamnare în ceea ce privește executarea pedepselor pronunțate în cadrul acestuia și, în consecință, să aducă atingere dreptului acestui stat de a asigura executarea pe teritoriul său a pedepselor pronunțate de instanțele sale naționale. În acest caz, contopirea ar avea efectul de a influența executarea unor astfel de pedepse, contrar articolului 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, interpretat în lumina considerentului (14) al acesteia.

82. Acestea fiind spuse, chiar și în situația în care o decizie de condamnare dată anterior într-un stat membru a fost deja pusă în executare, instanța dintr-un alt stat membru, atunci când ia în considerare o asemenea decizie de condamnare, „nu poate […] să reexamineze și să modifice modalitățile de executare” ale acestei decizii [32]. Prin urmare, prezumția de neinfluență asupra condamnării anterioare sau asupra executării acesteia poate fi răsturnată dacă luarea în considerare a acestei condamnări are ca rezultat, într-un caz specific, repunerea în discuție a ceea ce s-a decis în primul stat membru.

83. Din aceleași motive ca cele care prevalează în cazul luării în considerare a unei condamnări anterioare deja executate, nu există, în principiu, nicio influență asupra condamnării anterioare sau asupra executării acesteia în situația în care executarea acestei condamnări a fost transferată din statul de condamnare într-un alt stat membru în conformitate cu normele prevăzute în Decizia-cadru 2008/909. Într-adevăr, în această situație, primul stat membru este cel care a decis să transfere executarea pedepsei în al doilea stat membru, întrucât a dobândit certitudinea, în conformitate cu cele prevăzute la articolul 4 alineatul (2) din această decizie-cadru, că executarea pedepsei în cel de al doilea stat membru „ar servi scopului de a facilita reabilitarea socială a persoanei condamnate”. În măsura în care statul membru de condamnare a fost de acord cu transferul executării pedepsei, nu se aduce atingere dreptului acestuia de a executa pe teritoriul său, în condițiile stabilite de dreptul său intern, decizia de condamnare care provine de la instanțele sale naționale.

84. Deducem din articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, interpretat în lumina considerentului (14) al acesteia, că, în cazul în care o condamnare anterioară a fost deja executată sau în cazul în care executarea sa a fost transferată în statul membru a cărui instanță intenționează să pronunțe o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante, stabilirea acestei pedepse rezultante nu este

32 A se vedea Hotărârea Beshkov (punctul 46). Astfel, instanța națională din cel de al doilea stat membru nu poate revoca suspendarea care este atașată pedepsei aplicate prin decizia de condamnare pronunțată anterior într-un alt stat membru și deja executată, prin transformarea acesteia într-o pedeapsă cu închisoare cu executare.

în sine de natură să aibă influență asupra unei astfel de condamnări anterioare sau asupra executării acesteia. În consecință, nu se poate deduce din articolul 3 alineatul (3) din această decizie-cadru o interdicție de principiu pentru instanța națională sesizată în contextul unei noi proceduri penale de a pronunța o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante care să ia în considerare o condamnare anterioară dispusă de o instanță dintr-un alt stat membru.

85. Odată acceptată această premisă, adoptarea unei decizii care conferă efecte juridice echivalente unei condamnări anterioare pronunțate într-un alt stat membru cu cele conferite unei condamnări anterioare pronunțate de o instanță din statul membru în care trebuie adoptată această decizie, precum cea vizată în cuprinsul considerentului (13) al Deciziei-cadru 2008/675, necesită o examinare de la caz la caz, în lumina unei situații concrete [33].

86. Întrucât noua instanță sesizată trebuie să stabilească, în conformitate cu legislația sa națională și cu principiul echivalenței menționat la articolul 3 alineatul (1) din această decizie-cadru, ce pedeapsă rezultantă ar trebui reținută din condamnările pronunțate în mai multe state membre, aceasta trebuie să verifice dacă impunerea unei astfel de pedepse rezultante este sau nu de natură să influențeze o condamnare anterioară pronunțată într-un alt stat membru. Această examinare trebuie efectuată de la caz la caz, pentru a respecta principiul neamestecului prevăzut la articolul 3 alineatul (3) din decizia-cadru menționată.

87. Considerăm că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, procedura de aplicare a unei pedepse rezultante nu aduce atingere executării pedepsei inițiale aplicate în Germania.

88. Amintim în această privință că, după cum rezultă din decizia de trimitere, hotărârea Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg) din 15 februarie 2017 a fost preluată spre executare în Polonia prin decizia Sąd Okręgowy w Gdańsku (Tribunalul Regional din Gdańsk) din 12 ianuarie 2018. În această decizie, calificarea juridică a actelor a fost reținută în conformitate cu dreptul polonez și s-a arătat că pedeapsa rezultantă privativă de libertate de cinci ani și trei luni era executorie. Este vorba despre o pedeapsă identică în ceea ce privește durata cu pedeapsa pronunțată prin hotărârea Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg).

89. Prin urmare, pedeapsa privativă de libertate, astfel cum a fost pronunțată prin hotărârea Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg), este cea care va fi executată în Polonia. După cum a explicat instanța de trimitere, cererea de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante constă în aceea că respectiva hotărâre, care acoperă pedeapsa privativă de libertate de cinci ani și trei luni, să fie pronunțată în conformitate cu principiul absorbției absolute. O asemenea absorbție nu afectează hotărârea pronunțată de Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg), pedeapsa aplicată trebuind executată în întregime în Polonia. Faptul că această pedeapsă va fi executată concomitent cu o altă pedeapsă impusă de o instanță poloneză nu afectează prin el însuși conținutul și eficacitatea hotărârii pronunțate de Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg).

90. Pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante care acoperă pedeapsa pronunțată de Sąd Okręgowy w Gdańsku (Tribunalul Regional din Gdańsk) la 24 februarie 2010 și pedeapsa pronunțată de Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg), în măsura în care absoarbe această din urmă pedeapsă fără să îi aducă atingere, nu intră în contradicție, în opinia noastră, cu normele prevăzute de Decizia-cadru 2008/675.

33 A se vedea Hotărârea din 5 iulie 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punctul 45).

91. Acestea fiind spuse, pentru a fi compatibilă cu articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, este important ca procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante să nu aibă ca efect eliminarea condamnării anterioare, astfel încât existența și integritatea acesteia să fie păstrate. Într-adevăr, contopirea pedepselor nu trebuie să aibă consecința înlăturării existenței proprii a pedepselor contopite, a autonomiei și a consecințelor juridice ale acestora, ci de a decide că executarea lor va avea loc simultan cu cea a pedepsei mai mari. Rezultă că, în cazul dispariției pedepsei absorbante, pedeapsa absorbită trebuie să poată fi executată astfel cum a fost pronunțată.

92. Pe scurt, pentru a fi compatibilă cu articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante trebuie să respecte integritatea hotărârii străine și să mențină suveranitatea instanței care a pronunțat-o, fără să se aducă atingere autorității de lucru judecat atașată unei astfel de hotărâri străine [34]. În această privință, o hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante ar influența decizia de condamnare pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru dacă ar conduce la aplicarea unei pedepse rezultante mai mici decât pedeapsa inițială care rezultă dintr-o asemenea decizie, ceea ce ar fi contrar cu ceea ce prevede această dispoziție [35].

93. Guvernul ceh susține că pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante care acoperă o condamnare anterioară impusă într-un alt stat membru constituie în mod necesar un act care influențează o asemenea condamnare. Astfel, potrivit acestui stat membru, o asemenea hotărâre implică în esență revocarea deciziei inițiale, retragerea efectelor rezultate dintr-o condamnare anterioară și absorbția lor de către noua pedeapsă rezultantă aplicată.

94. În același sens, guvernul polonez arată că esența unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante constă în faptul că adoptarea sa are ca efect anularea hotărârilor care sunt contopite în cadrul acesteia. Potrivit statului membru în cauză, acest lucru înseamnă că hotărârile de condamnare contopite astfel în cadrul unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante încetează să mai existe în ordinea juridică, ceea ce ar fi interzis în mod explicit de articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675.

95. În fața acestor afirmații, revine instanței de trimitere să verifice dacă pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante are ca efect revocarea condamnării anterioare în sensul articolului 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675.

96. Din concluziile anterioare deducem că articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, citit în lumina considerentului (14) al acesteia, trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în principiu, ca o instanță dintr-un stat membru să ia în considerare, cu ocazia unei noi proceduri penale care constă într-o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, o condamnare anterioară pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru și a cărei executare a fost transferată în statul membru în care se desfășoară această procedură, în conformitate cu normele prevăzute în Decizia-cadru 2008/909. Cu toate acestea, revine instanței în fața căreia se desfășoară o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante să verifice, după o analiză de la caz la caz, în funcție de situația concretă, că o astfel de procedură nu are efectul nici de a influența aceste condamnări anterioare sau orice decizie legată de executarea lor în statul membru în care se desfășoară procedura menționată, nici de a le revoca sau reexamina. În special, punerea în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante nu trebuie să conducă nici la aplicarea unei pedepse rezultante mai mici decât pedeapsa inițială rezultată din decizia de condamnare pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru, nici la anularea efectelor acestei decizii.

34 A se vedea Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punctul 70).

35 Întrucât pedeapsa pentru anumite infracțiuni este mai mult sau mai puțin severă în funcție de statele membre, procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante nu trebuie să conducă la înlocuirea politicii penale a statului membru în care se desfășoară această procedură cu cea care este urmată în statul membru în care s-a pronunțat condamnarea anterioară.

97. Compatibilitatea cu dreptul Uniunii a punerii în aplicare a unei asemenea proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante presupune, cu toate acestea, într-un context precum cel în discuție în prezenta cauză, și anume cel al unui transfer al executării unei condamnări într-un alt stat membru decât cel în care a fost pronunțată, verificarea faptului că această procedură nu contravine normelor stabilite prin Decizia-cadru 2008/909. În special, ar trebui să se asigure că sunt respectate condițiile și limitele pentru adaptarea unei astfel de condamnări, care figurează în această decizie-cadru.

E. Compatibilitatea procedurii de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante cu Decizia-cadru 2008/909

98. În cadrul acestei părți, este necesar să verificăm dacă Decizia-cadru 2008/909 nu conține limite pentru punerea în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal.

99. Astfel, în măsura în care situația în discuție în litigiul principal este cea a unui transfer al executării într-un stat membru a unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru, efectuată în conformitate cu această decizie-cadru, este necesar să se verifice dacă procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante este compatibilă cu normele prevăzute de decizia-cadru menționată. De altfel, acest aspect face obiectul celei de a doua întrebări preliminare.

100. Nu identificăm nicio indicație în Decizia-cadru 2008/909 în sensul că punerea în aplicare în statul de executare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, ar fi exclusă în scopul executării unei pedepse aplicate în statul de condamnare. Dimpotrivă, atât timp cât normele prevăzute de această decizie-cadru sunt respectate și în măsura în care dreptul statului de executare prevede acest lucru în cazul condamnărilor naționale, transferul în statul membru respectiv a executării unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru trebuie însoțit de o punere în aplicare pe deplin a obligației de a lua în considerare această pedeapsă în contextul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante în statul de executare.

101. Spre deosebire de Decizia-cadru 2008/675, care nu are ca scop, după cum se arată în considerentul (6) al acesteia, executarea într-un stat membru a unor hotărâri judecătorești pronunțate în alte state membre, Decizia-cadru 2008/909 prevede transferul într-un alt stat membru a competenței privind executarea unei pedepse pronunțate într-un stat membru.

102. Această decizie-cadru, după cum reiese din considerentul (2) al acesteia, vizează punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judiciare în materie penală. În virtutea acestui principiu, odată ce o hotărâre este pronunțată de o autoritate judiciară în conformitate cu legislația statului membru căruia îi aparține, aceasta are efect deplin și direct în întreaga Uniune, astfel încât autoritățile competente din oricare alt stat membru trebuie să își acorde sprijinul pentru executarea acesteia ca și cum ar proveni de la o autoritate judiciară din propriul stat.

103. Din articolul 3 alineatul (1) din decizia-cadru menționată rezultă că aceasta stabilește normele în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să pună în executare o pedeapsă, în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate.

104. În această perspectivă, astfel cum se precizează la articolul 8 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909, autoritatea competentă din statul de executare recunoaște hotărârea judecătorească ce i-a fost transmisă de autoritatea competentă a statului emitent și ia fără întârziere toate măsurile necesare pentru executarea pedepsei a cărei durată și natură corespund celor prevăzute în hotărârea pronunțată

în statul emitent [36]. În consecință, principiul recunoașterii reciproce se opune, în principiu, ca autoritatea judiciară de executare să efectueze o adaptare a condamnării pronunțate de autoritatea judiciară emitentă, chiar și atunci când aplicarea dreptului statului de executare ar fi condus la pronunțarea unei pedepse de o natură sau cu o durată diferită. După cum a arătat Comisia în raportul său privind punerea în aplicare a Deciziei-cadru 2008/909, „[î]ntrucât deciziile-cadru se bazează pe încrederea reciprocă în sistemele juridice ale statelor membre, hotărârea instanței din statul emitent ar trebui să fie respectată și, în principiu, nu ar trebui să existe nicio revizuire sau adaptare a acesteia” [37].

105. Totuși, această regulă nu este absolută. Într-adevăr, articolul 8 alineatele (2)-(4) din Decizia-cadru 2008/909 stabilește condiții stricte pentru adaptarea, de către autoritatea competentă din statul de executare, a sancțiunii pronunțate în statul emitent. Aceste condiții constituie singurele excepții de la obligația de principiu impusă acestei autorități în temeiul articolului 8 alineatul (1) din decizia-cadru menționată [38].

106. În special, articolul 8 alineatul (2) din Decizia-cadru 2008/909 permite, în anumite condiții, autorității competente a statului de executare să adapteze sancțiunea pronunțată în statul emitent în cazul în care durata acesteia este incompatibilă cu legislația statului de executare. Astfel, această autoritate poate decide să adapteze sancțiunea numai în măsura în care aceasta depășește pedeapsa maximă prevăzută în legislația națională pentru infracțiuni similare celei pentru care persoana a fost condamnată. Sancțiunea adaptată nu poate fi mai mică decât pedeapsa maximă prevăzută pentru infracțiuni similare în legislația statului de executare. În plus, în ipoteza în care pedeapsa este incompatibilă cu legislația statului de executare în ceea ce privește natura acesteia, articolul 8 alineatul (3) din această decizie-cadru permite de asemenea autorității competente din acesta din urmă să adapteze pedeapsa sau măsura prevăzută pentru infracțiuni similare în legislația sa, cu condiția ca sancțiunea respectivă să corespundă pe cât posibil sancțiunii pronunțate în statul emitent. Aceasta nu poate fi transformată într-o sancțiune pecuniară. În orice caz, articolul 8 alineatul (4) din decizia-cadru menționată precizează că sancțiunea adaptată nu poate fi, prin natura sau durata sa, mai dură decât sancțiunea pronunțată în statul emitent. În sfârșit, în temeiul articolului 12 alineatul (1) și al articolului 21 litera (e) din Decizia-cadru 2008/909, orice decizie de adaptare a sancțiunii în conformitate cu articolul 8 alineatele (2) și (3) din aceasta trebuie comunicată în scris autorității competente din statul emitent.

107. În speță și după cum am arătat anterior, pedeapsa privativă de libertate de cinci ani și trei luni, astfel cum a fost pronunțată de Landgericht Lüneburg (Tribunalul Regional din Lüneburg) prin hotărârea sa, este cea care va fi executată în Polonia. Nu rezultă din dosarul prezentat Curții că sancțiunea pronunțată prin această hotărâre trebuie să fie adaptată în conformitate cu articolul 8 alineatele (2) și (3) din Decizia-cadru 2008/909 pentru a putea fi executată în Polonia.

108. În opinia noastră, pronunțarea unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante nu poate fi echivalată cu o „adaptare” de către autoritatea competentă din statul de executare a sancțiunii pronunțate în statul emitent, în sensul articolului 8 alineatele (2)-(4) din Decizia-cadru 2008/909. Într-adevăr, „adaptarea”, în sensul acestei dispoziții, are un obiect foarte precis, și anume acela de a permite executarea sancțiunii respective pe teritoriul statului de executare prin asigurarea compatibilității sale cu dreptul național al acestuia din urmă. Pe de altă parte, procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante are, într-un context precum cel în

36 A se vedea în acest sens Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctul 36), și Hotărârea din 11 ianuarie 2017, Grundza (C-289/15, EU:C:2017:4, punctul 42).

37 Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 5 februarie 2014 privind transpunerea de către statele membre a Deciziilor-cadru 2008/909/JAI, 2008/947/JAI și 2009/829/JAI privind recunoașterea reciprocă în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate, în cazul deciziilor de probațiune și al sancțiunilor alternative și în cazul măsurilor de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă [COM(2014) 57 final, p. 8].

38 Astfel cum subliniază Comisia în raportul său citat în nota de subsol precedentă, „[e]ste important să se găsească un echilibru corect între pedeapsa impusă inițial și tradițiile juridice ale statelor membre, astfel încât să nu se nască conflicte care ar putea afecta negativ funcționarea deciziilor-cadru” (p. 8).

discuție în litigiul principal, un scop cu totul diferit, și anume de a determina dacă, în scopul executării mai multor condamnări care sunt rezultatul unor proceduri separate, aceste condamnări vor fi executate în mod cumulativ sau concomitent, asigurându-se respectarea principiilor proporționalității și individualizării pedepsei în stadiul executării acesteia.

109. În consecință, nu se poate susține că, întrucât articolul 8 din Decizia-cadru 2008/909 nu conține o excepție referitoare la punerea în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, ar rezulta de aici că punerea în aplicare a unei astfel de proceduri ar fi contrară acestei dispoziții.

110. Acestea fiind spuse, punerea în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante în situația în care executarea unei pedepse este transferată într-un alt stat membru în conformitate cu dispozițiile acestei decizii-cadru este condiționată de respectarea „obligați[ei] de principiu, care incumbă [autorității competente din statul de executare], privind recunoașterea hotărârii judecătorești care i-a fost transmisă și executarea pedepsei, ale cărei durată și natură corespund celor prevăzute în hotărârea judecătorească pronunțată în statul emitent”[39]. În consecință, durata sau natura pedepsei inițiale care face obiectul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante ar putea, după caz, să fie adaptată numai în limitele stricte prevăzute la articolul 8 alineatele (2)-(4) din decizia-cadru respectivă. În această privință, observăm că, chiar dacă nu acesta este obiectul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, este posibil ca, înainte de pronunțarea unei astfel de hotărâri, durata sau natura pedepsei inițiale pronunțate într-un alt stat membru să facă obiectul unei adaptări, în conformitate cu articolul 8 alineatele (2)-(4) din aceeași decizie-cadru, pentru a fi pusă în aplicare în mod efectiv în statul de executare. Într-o astfel de situație, pedeapsa care a făcut obiectul unei astfel de adaptări este cea care ulterior, la sfârșitul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, trebuie executată în mod concomitent și simultan cu o alta în cadrul unei pedepse rezultante.

111. Considerăm că articolul 17 din Decizia-cadru 2008/909 nu are incidență asupra compatibilității cu această decizie-cadru a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante. De fapt, acest articol, al cărui alineat (1) precizează că executarea unei pedepse este reglementată de legea statului de executare, stabilește principiile aplicabile executării pedepsei odată ce persoana condamnată a fost transferată către autoritatea competentă din acest stat[40]. Este vorba despre măsuri care trebuie să permită garantarea executării materiale a pedepsei și să asigure reintegrarea socială a persoanei condamnate[41]. Astfel cum am arătat anterior și după cum reiese din Hotărârea din 10 august 2017, Zdziaszek[42], aceste măsuri care privesc modalitățile de executare a pedepselor trebuie distinse de cele care, prin modificarea cuantumului pedepsei sau pedepselor aplicate, se referă la determinarea nivelului pedepselor. În măsura în care procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante aparține acestei din urmă categorii, aceasta nu este vizată de articolul 17 din Decizia-cadru 2008/909, care acoperă măsurile referitoare la modalitățile de

39 A se vedea Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctul 36).

40 A se vedea Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctul 39).

41 La punctul 72 din Concluziile sale prezentate în cauza Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:319), avocatul general Bot a precizat că, în acest context, autoritățile judiciare competente trebuie să stabilească procedurile de derulare a executării pedepsei și de ajustare a acesteia, hotărând, cu titlu de exemplu, aplicarea regimului de executare deschis, acordarea permisiunii de ieșire din penitenciar, aplicarea regimului de executare semideschis, fracționarea și suspendarea executării pedepsei, luarea măsurii de eliberare înainte de termen sau condiționată a deținutului ori de plasare a acestuia sub supraveghere electronică. Acesta a arătat de asemenea că legislația privind executarea pedepselor include și măsurile care ar putea fi adoptate după eliberarea persoanei condamnate, precum plasarea acesteia sub supraveghere judiciară sau chiar participarea sa la programe de reabilitare, ori măsurile de despăgubire a victimelor.

42 C-271/17 PPU, EU:C:2017:629.

executare a pedepselor. În acest sens, faptul că procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante se desfășoară în faza referitoare la executarea pedepselor nu modifică obiectul propriu-zis al acestei proceduri, care este acela de a conduce la o nouă determinare a nivelului pedepselor privative de libertate pronunțate anterior [43].

112. Consideră că nici articolul 19 din Decizia-cadru 2008/909 nu are incidență asupra compatibilității unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante cu această decizie-cadru. Astfel, rezultă din articolul 19 alineatul (1) din decizia-cadru menționată că „[a]mnistia sau grațierea pot fi acordate atât de către statul emitent, cât și de către statul de executare". Or, amnistia și grațierea pun capăt executării unei pedepse [44], ceea ce nu constituie nici obiectul, nici scopul procedurii de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante. În plus, în ceea ce privește articolul 19 alineatul (2) din Decizia-cadru 2008/909, potrivit căruia „[s]tatul emitent decide în exclusivitate cu privire la cererile de revizuire a hotărârii judecătorești prin care se aplică pedeapsa care urmează a fi executată în temeiul [acestei] decizii-cadru", rezultă că statul de executare nu poate decide nici să revizuiască o astfel de hotărâre, nici să adopte măsuri care ar putea împiedica revizuirea acestei hotărâri în statul emitent. Din nou, procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante nu are nici ca obiect și nici ca efect efectuarea unei revizuiri a deciziei care a condus la pedeapsa care este luată în considerare în cadrul unei asemenea proceduri. În consecință, în opinia noastră, din articolul 19 din decizia-cadru menționată nu se poate trage nicio concluzie prin analogie în ceea ce privește compatibilitatea procedurii de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante cu această decizie-cadru.

113. Deducem din considerațiile precedente că articolul 8, articolul 17 alineatul (1) și articolul 19 din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate, în opinia noastră, în sensul că nu se opun punerii în aplicare de către un stat membru a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, cu condiția ca aceasta să respecte obligația de principiu care revine autorității competente din statul de executare de a recunoaște hotărârea care i-a fost transmisă și de a pune în executare condamnarea a cărei durată și natură corespund celor prevăzute în hotărârea pronunțată în statul emitent. Durata sau natura condamnării inițiale care face obiectul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante ar putea, după caz, să fie adaptată înainte de pronunțarea unei astfel de hotărâri exclusiv în limitele stricte prevăzute la articolul 8 alineatele (2)-(4) din această decizie-cadru.

114. Ca urmare a acestor considerații referitoare la Deciziile-cadru 2008/675 și 2008/909, ajungem la concluzia că, sub rezerva condițiilor și limitelor indicate anterior, aceste decizii-cadru nu se opun, în principiu, punerii în aplicare într-un stat membru a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante în cazul transferului în acest stat membru a executării unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru.

115. O soluție contrară, astfel cum au subliniat pe bună dreptate instanța de trimitere și guvernul maghiar, ar conduce la o diferență de tratament nejustificată între persoanele care au fost condamnate la mai multe pedepse într-un singur stat membru și cele care au fost condamnate în mai multe state membre atunci când, în ambele cazuri, pedepsele sunt executate în același stat membru.

116. Într-adevăr, persoanele condamnate la pedepse privative de libertate în Polonia ar putea beneficia de procedura de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, în timp ce persoanele condamnate la astfel de pedepse nu numai în Polonia, ci și în alte state membre ar fi supuse regulii cumulului pur și simplu al pedepselor.

43 Hotărârea din 10 august 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punctul 90).

44 A se vedea în acest sens articolul 21 litera (f) din Decizia-cadru 2008/909, care face referire la „decizia de a nu executa pedeapsa din motivele menționate la articolul 19 alineatul (1) [din această decizie-cadru]".

117. Considerăm că excluderea aplicării principiilor proporționalității și individualizării pedepsei exclusiv pe baza locului în care a fost pronunțată o hotărâre contravine construirii unui spațiu de libertate, securitate și justiție bazat pe principiul recunoașterii și al încrederii reciproce între statele membre.

118. În schimb, întrucât legislația poloneză prevede o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, punerea în aplicare a unei astfel de proceduri pentru a include într-o pedeapsă rezultantă o condamnare pronunțată într-un alt stat membru se înscrie pe deplin în obiectivele urmărite de Deciziile-cadru 2008/675 și 2008/909. Într-adevăr, exercitarea de către instanța nou sesizată în cadrul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante a marjei sale de apreciere conduce la o mai bună individualizare a pedepsei în etapa executării acesteia, combinând în același timp luarea în considerare a trecutului infracțional al persoanei condamnate și funcția de reintegrare socială a pedepsei. Ar fi în contradicție cu aceste obiective, precum și cu principiul recunoașterii reciproce ca persoanele condamnate, care, pentru a favoriza reintegrarea lor socială, își execută pedeapsa în statul de origine, să nu poată beneficia de o procedură care permite executarea concomitentă și simultană a mai multe pedepse pentru singurul motiv că acestea din urmă au fost pronunțate de instanțe penale din mai multe state membre.

119. În consecință, în cazul în care sunt respectate garanțiile pentru punerea în aplicare a acestor două decizii-cadru, și anume păstrarea integrității deciziei pronunțate în străinătate, precum și suveranitatea instanței care a pronunțat-o [45], trebuie privilegiată o soluție care conferă efect deplin funcției moderne a pedepsei, ținând seama, în etapa executării acesteia, de trecutul infracțional al persoanei condamnate, astfel încât să se asigure o reprimare eficientă, respectând în același timp principiul proporționalității și cel al individualizării pedepsei.

120. După cum am arătat deja, pare să rezulte din elementele de care dispune Curtea că dreptul polonez se opune luării în considerare în cadrul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante a unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru. În cazul în care instanța de trimitere confirmă această constatare, îi revine sarcina de a neutraliza acest obstacol urmând indicațiile furnizate de Curte în Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski [46], și anume făcând tot ceea ce ține de competența sa pentru a interpreta dreptul său intern în conformitate cu cerințele normelor prevăzute în Deciziile-cadru 2008/675 și 2008/909.

V. Concluzie

121. Având în vedere toate considerațiile anterioare, sugerăm Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Sąd Okręgowy w Gdańsku (Tribunalul Regional din Gdansk, Polonia) după cum urmează:

1) Articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal, citit în lumina considerentului (14) al acesteia, trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în principiu, ca o instanță dintr-un stat membru să ia în considerare, cu ocazia unei noi proceduri penale care constă într-o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, o condamnare anterioară pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru și a cărei executare a fost transferată în statul membru în care se desfășoară această procedură, în conformitate cu normele prevăzute în Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană, astfel cum a fost

45 A se vedea Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punctul 70).
46 C-573/17, EU:C:2019:530.

modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009. Cu toate acestea, revine instanței în fața căreia se desfășoară o procedură de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante să verifice, după o analiză de la caz la caz, în funcție de situația concretă, că o astfel de procedură nu are efectul nici de a influența aceste condamnări anterioare sau orice decizie legată de executarea lor în statul membru în care se desfășoară procedura menționată, nici de a le revoca sau reexamina. În special, punerea în aplicare a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante nu trebuie să conducă nici la aplicarea unei pedepse rezultante mai mici decât pedeapsa inițială rezultată din decizia de condamnare pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru, nici la anularea efectelor acestei decizii.

2) Articolul 8, articolul 17 alineatul (1) și articolul 19 din Decizia-cadru 2008/909, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, trebuie interpretate în sensul că nu se opun punerii în aplicare de către un stat membru a unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante, precum cea în discuție în litigiul principal, cu condiția ca aceasta să respecte obligația de principiu care revine autorității competente din statul de executare de a recunoaște hotărârea care i-a fost transmisă și de a pune în executare condamnarea a cărei durată și natură corespund celor prevăzute în hotărârea pronunțată în statul emitent. Durata sau natura condamnării inițiale care face obiectul unei proceduri de pronunțare a unei hotărâri de aplicare a unei pedepse rezultante ar putea, după caz, să fie adaptată înainte de pronunțarea unei astfel de hotărâri exclusiv în limitele stricte prevăzute la acest articol 8 alineatele (2)-(4).